

GECE YARISINDAN SONRA BİR SAAT • NOVALIS

Hermann Hesse 1877'de Almanya'nın Calw kasabasında doğdu. Eğitim sistemindeki kısıtlamalara ve misyoner babasının dinsel baskılarına direnerek Maulbronn İlahiyat Okulu'ndan ayrıldı. Bir süre kitapçılık yaptıktan sonra 1904'te serbest yazarlığa başladı. Birinci Dünya Savaşı'nda tarafsız kalan İsviçre'ye yerleşerek Alman militarizmi ve milliyetçiliğini yeren yazılar yazdı. Savaş tutsakları ve gözaltına alınanlar için bir dergi çıkardı. 1923'te İsviçre uyruğuna geçti.

Savaş ortamının ve kişisel sorunlarının etkisiyle ağır bir bunalım geçiren Hesse, Jung'un öğrencisi Lang'dan psikanaliz tedavisi gördü. Lang ile dostluğu Hesse'nin ruhbilime ve Jung'a duyduğu ilgiyi körükleyerek iç dünyasını zenginleştirdi. 1911'de Hindistan'a yaptığı yolculuk Doğu kültüründen etkilenmesine yol açtı. Yapıtlarında, kişinin uygarlığın yerleşik kalıplarından kurtularak özbenliğini bulmaya çalışmasını işledi, insanları kendi yaşamlarını kurtarmaya çağırdı ve Doğu gizemciliğini yüceltti.

Hesse, Doğu kültürüne yakınlığıyla, özellikle 1960'larda Amerika'da canlanan Budizm ve Zen Budizmi akımları sırasında en çok okunan yazarlar arasına girdi. Romanları, öyküleri, denemeleri, şiirleri, politik makaleleri ve kültür alanındaki eleştirel yazılarıyla tüm dünyada 100 milyonu aşkın okura ulaşan, 1946'da Nobel Edebiyat Ödülü'nü alan Hesse, 1962'de İsviçre'nin Montagnola kasabasında öldü.

Başlıca kitapları: *Peter Camenzind* (Can, 2003), *Unterm Rad* (Çarklar Arasında; Can, 2002), *Gertrud* (YKY, 2003), *Rosshalde* (YKY, 2003), *Demian* (Can, 2003), *Siddharta* (Can, 2002), *Der Steppenwolf* (Bozkırkürdü; YKY, 2003), *Narziss und Goldmund* (Narziss ve Goldmund; YKY, 2002), *Das Glasperlenspiel* (Boncuk Oyunu; YKY, 2002).

Kâmuran Şipal (1926, Adana - 19 Eylül 2019, İstanbul). İÜEF Alman Dili ve Edebiyatı Bölümü'nü bitirdi. TDK'nın açtığı öykü yarışmasında aldığı ödülle adını duyurdu (1953). Çağdaş Alman edebiyatından ve Franz Kafka'dan yaptığı önemli çevirilerle de tanındı; Alfred Adler, Ingeborg Bachmann, Wolfgang Borchert, Heinrich Böll, Alfred Brauchle, Bertolt Brecht, Max Brod, Elias Canetti, Sigmund Freud, Gustav Hans Graber, Günter Grass, C. G. Jung, Thomas Mann, R. M. Rilke, Robert Musil, Bernhard Zeller, Hans Zulliger ve Hermann Hesse'den çeviriler yaptı.

Öykü: *Beyhan* (1962), *Elbiseciler Çarşısı* (1964), *Büyük Yolculuk* (1969), *Buhûrumeryem* (1971), *Köpek İstasyonu* (1988), *Gece Lambalarının Işığında* (Toplu Öyküler, YKY, 2009). **Roman:** *Demir Köprü* (1998), *Sırrımsın Sırdaşım-sın* (YKY, 2010), *Dua Çiçeği* (YKY, 2018). **İnceleme:** *Çağdaş Alman Hikâyesi / 1945'ten Sonra* (1962). **Mektup:** *Dar Bir Çember İçinde* (Behçet Necatigil ile, haz. Serenad Demirhan, YKY, 2018).

Hermann Hesse'nin
YKY'deki kitapları:

Narziss ve Goldmund (2002)
Boncuk Oyunu (2002)
Bozkırkurdu (2003)
Gertrud (2003)
Rosshalde (2003)
Knulp (2004)
Klingsor'un Son Yazı (2005)
Öldürmeyeceksin - Seçme Denemeler (2012)
İnanç da Sevgi de Aklın Yolunu İzlemez (2016)
Klein ve Wagner (2017)
Hermann Lauscher (2020)
Sevebilen Mutludur (2020)
Gece Yarısından Sonra Bir Saat • Novalis (2021)

Hermann Hesse / Bernhard Zeller (2011)

HERMANN HESSE

Gece Yarısından Sonra
Bir Saat
•
Novalis

Anlatı - Öykü

Çeviren
Kâmuran Şipal

YKY
YAPI KREDİ YAYINLARI

Yapı Kredi Yayınları - 5794
Modern Klasikler - 77

Gece Yarısından Sonra Bir Saat • Novalis / Hermann Hesse
Özgün adı: Eine Stunde hinter Mitternacht • Der Novalis. Aus den Papieren eines Bücherliebhabers
Çeviren: Kâmuran Şipal

Kitap editörü: Fahri Güllüoğlu

Kapak tasarımı: Davut Yücel
Sayfa tasarımı: Mehmet Ulusel
Grafik uygulama: Akgül Yıldız

Baskı: Sena Ofset Ambalaj, Matbaacılık Sanayi ve Ticaret Ltd. Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu Sk. 2. Matbaacılar Sitesi B Blok
Kat: 6 No: 4NB 7-9-11 Topkapı - Zeytinburnu / İstanbul
Tel: (0212) 613 38 46
Sertifika No: 45030

Çeviriye temel alınan baskı: Eine Stunde hinter Mitternacht, *Sämtliche Werke*,
Band 1: Jugendschriften, Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main, 2002
Der Novalis. Aus den Papieren eines Bücherliebhabers,
Sämtliche Werke, Band 6: Die Erzählungen 1900-1906,
Suhrkamp Verlag Frankfurt am Main, 2003
1. baskı: İstanbul, Mayıs 2021
ISBN 978-975-08-5050-9

© Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş., 2018
Sertifika No: 44719

Eine Stunde hinter Mitternacht:

© Hermann Hesse 1899. All rights reserved by and controlled through Suhrkamp Verlag Berlin.

Der Novalis. Aus den Papieren eines Bücherliebhabers:

© Hermann Hesse 1900. All rights reserved by and controlled through Suhrkamp Verlag Berlin.

Bütün yayın hakları saklıdır.

Kaynak gösterilerek tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında
yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Ticaret ve Sanayi A.Ş.
İstiklal Caddesi No: 161 Beyoğlu 34433 İstanbul
Telefon: (0212) 252 47 00 Faks: (0212) 293 07 23
<http://www.ykykultur.com.tr>
e-posta: ykykultur@ykykultur.com.tr
[facebook.com/yapikrediyayinlari](https://www.facebook.com/yapikrediyayinlari)
twitter.com/YKYHaber
[instagram.com/yapikrediyayinlari](https://www.instagram.com/yapikrediyayinlari)

Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık
PEN International Publishers Circle üyesidir.

İÇİNDEKİLER

Gece Yarısından Sonra Bir Saat • 7

Önsöz (1941 Baskısı İçin) • 9

Ada Düşü • 13

Elise İçin Albüm Yaprağı • 32

Ateşli Esin Perisi • 34

Incipit Vita Nova • 38

Kralın Şöleni • 41

Dilsizle Söyleşiler • 57

Bayan Gertrud'a • 62

Noktürn • 66

Başak Tarlasının Düşü • 70

Novalis • 73

“Novalis” Öyküsü Üzerine Sonsöz • 103

Gece Yarısından Sonra Bir Saat

Serpmedi mi sonsuz bahar sakın çayırd
Renkli yaşamı her yana? örmedi mi barış orada
Sıkı dokumalar? ve çiçek açmadı mı
Orada sonsuzca, bir zamanlar büyüyen?*

Novalis

* çev. Yüksel Pazarkaya. Romantizmin öncülerinden Novalis'in (1772-1801) "Der Fremdling" şiirinin ikinci dördlüğü. "Der Fremdling", Den 22. Jänner 1797 [1798] - *Der Frau Berggräfin von Charpentier gewidmet*, Novalis, "Gedichte aus der Freiburger Zeit", *Gedichte / Die Lehrlinge zu Sais* içinde, Philipp Reclam Jun. Stuttgart, 1984, s. 54. (ed. n.)

Önsöz

(1941 Baskısı İçin)

Gece Yarısından Sonra Bir Saat, 1899 Haziranında W. Drugulin tarafından baskıya hazırlanarak, Leipzig'teki Eugen Diederich Yayınevi'nce yayımlandı. Olağanüstü bir özenle dizilip basılmış, ayrıca resimlerle süslenmiş bir kitapçık. Benim daha önceki eserlerimi koleksiyonlarında bulundurmaya çalışanların hiç yabancıları değil; bazılarının kuşkusuz yalnızca adı bakımından bildiği bir kitap; çünkü bu kişilerden kimi tanıdıklarım yıllardır sahaflarda arayıp durmaktalar onu. Kitabı oluşturan kısa düzyazılar, 1897 ve 1899 yılları arasında Tübingen'de kaleme alındı. O zamanlar Kuzey Almanyalı bir şair hanımla mektuplaşıyorduk; bu hanım, piyasada artık kolay ele geçmeyen bir dergide bir şiirimi okumuş, sonra da oturup bana bir mektup yazmıştı, adı da Helene Voigt idi. Birbirimizi hiç görmemiştik; öyleyken kısa zaman önce yazdığı bir mektupta genç yayıncı Eugen Diederich'le nişanlandığını bildirmişti bana. İlk kitapları Floransa'da çıkan bu yayıncının çağdaş tarzda dizayn ettiği birden çok kitabını, özellikle üç cilt olarak çıkardığı Jacobsen'in eserlerini bildiğimden, bir girişimde bulunup kitabımın manuskrisini gönderdim kendisine. Yayınevi sahibinin hakkımda hiçbir şey bildiği yoktu ve gönderdiğim küçük kitap yayınevinin çizgisine pek de uygun düşmemişti, yine de kitabı yayımlamaya karar vermesini özellikle eşi olan genç hanımın aracılığına borçluyum. Eugen Diederich, manuskrideki kısa düzyazılarda, kendi nitelemesiyle "taslaklarda" insana rahat bir nefes aldirtacak havayı bulamadığını belirttikten sonra mektubunda şunları ekliyordu: "Kısacası, açıkça konuşmam gerekirse, yayımlayacağım kitabınızın ticari bakımdan fazla bir getiri sağlayacağına inanmasam da, ede-

bi değerine bir o kadar güveniyorum.” Ardından da kitaptan altı yüz adet basılmasını öneriyordu. Bütün önerilerini kabul ettiğimi bildirmem üzerine bana yolladığı ikinci bir mektupta şunları dile getirmekteydi: “Altı yüz kitabı da satabileceğimi pek düşünüyor değilim; ama öyle umuyorum ki, yalnızca kitabın donanımı bile dikkatleri üzerine çekecek ve yazarının adının tanınmamış olmasını etkisiz kılacaktır.”

Yayımlanmasından sonra kitap üzerinde çıkan az sayıdaki yazıdan biri Wilhelm von Scholz’un, öbürü Rilke’nin olmak üzere iki tanesi belli bir önem içermekteydi. Gerçekten de ticari açıdan bir başarı sağlamayan kitaptan ilk yıl ancak elli üç adet satılabılmıştı. Ne var ki, aradan birkaç yıl geçip de yayımlanan diğer eserlerle adımın duyulmasından sonra, az sayıda basılmış kitap pek kısa sürede tükenmişti. Ancak, benim kitaba karşı tutumum bu arada değişmiş, dolayısıyla yayıncıyı kitabın bugüne kadar yapılmayan yeni baskısını göz önüne almaması yönünde teşvik etmiştim.

İlk düzyazı kitabımın adına gelince, taşıdığı önemin kendim bilincindeydim kuşkusuz ama okurlardan pek çoğu bundan habersizdi. İçinde yaşadığım ülkeyi, benim yazıları kaleme aldığım saatler ve günlerdeki düşler ülkesini, zaman ve mekân arasındaki bir yerde gizemli biçimde konumlanmış o düşler ülkesini dolaylı dile getirmek istemiştım bu adla. Başlangıçta “Gece Yarısından Sonra Bir Mil” koyacaktım adını ama derken bu ad kulağıma doğrudan “Noel’den Sonra Üç Mil” masalını çağrıştırdı. Böylelikle “Gece Yarısından Sonra Bir Saat”te karar kıldım.

Kitabın sonradan kitaplarımın listesinde gözden kaybolup birkaç onyıl boyunca ortalarda görünmemesi yaşamöyküsel nedenlerden kaynaklandı. *Gece Yarısından Sonra Bir Saat*’teki düzyazılar üzerinde çalışırken, kendime bir sanatçı-düş ülkesi, bir güzellikler adası yaratmışım; düzyazılardaki şiirsellik güncel dünyanın çalkantılarından ve en diplerinden geceye, düşlere ve yalnızlıkların güzelliğine bir geri çekilme anlamı taşımaktaydı ve kitapta estetik çerçeve de eksik değildi. Wilhelm von Scholz, eleştirisinde kitap-

taki düzyazıların Maeterlinck'in ve Stefan George'un bir hayli etkisi altında kaleme alındığını belirtmişti. Maeterlinck konusunda da haklıydı söyledikleri, daha önce bu yazarın *Yoksulların Hazinesi* ve *Tintagiles** adlı kitaplarını okumuştum. Stefan George'a gelince, benim kitap yayımlandığında henüz bu şairden tek satır okumuş değildim, onun ilk şiirleriyle –Çoban Şiirleri'ydı bunlar– kitabım çıktıktan ancak birkaç ay sonra tanışmıştım. Maeterlinck'in pek sevdiğim o ilk eserlerindeki yapay alacakaranlığı, içe dönüklüğün o biraz marazi, kendine âşık biçimine zaman zaman kuşkuyla bakmış olsam da –çünkü özellikle bu tehlike benim için de, benim yazılarım için de söz konusuydu– çok geçmeden yeni başlayan George kültünde estetizmin bana daha netameli görünen bir başka türünü, gizli bir topluluk üyelerine özgü bir coşkuyu, benim baştan beri duyumsamalarımaya aykırı bir klik-ezoterizmine kucak açışı görüyordum. *Gece Yarısından Sonra Bir Saat*'ten bir iki ay sonra kaleme alınmış *Hermann Lauscher*'in “Lulu” öyküsündeki bazı sözleri, *Lauscher*'in genel olarak bir dünya ve gerçeklik parçasını ele geçirmeye, kısmen dünya karşısında ürkek, çekingen, kısmen burnu havada bir yalnızlaşmadan kurtulmaya yönelik bir deneme olduğunu ortaya koymaktadır. Bu yolda atılan bir sonraki adım, sağlıklı, doğal ve naif olanı adeta aşırı vurgulayan, gerçekten bir tür özgürlük bulduğum, ne var ki beklenmedik derecede hızlı ve geniş çaplı başarısıyla bana epey zararı dokunan *Peter Camenzind*'di.

Bugünden baktığımda, *Gece Yarısından Sonra Bir Saat*, izlediğim yolu anlamak isteyen okurlar için en az *Lauscher* ve *Camenzind* kadar önemli bir kitap olarak görünmektedir.

1941

* Almanca orijinalinde “Schatz der Armen” ve “Tintagiles” olarak anılan Maeterlinck'in eserleri: Denemelerinden oluşan *Le Trésor des humbles* (1896) ve oyunu *La Mort de Tintagiles* (1894). (ed. n.)

Ada Düşü

Uzunlamasına bombeli ve yumuşak bir dalga yuvarlak burunlu teknemi kaldırıp kayaların üzerine bindirdi. Düşler içindeki ben kazazede kürekçi yerinden ayrıldım, kollarımı açıp suskun kara parçasına doğru uzattım. Hırpalanıp örselenmiş erguvan renkli paltom, yumuşak ve boynu bükük kat ve kıvrımlar yaparak belimden aşağı sarkıyordu. Kollarım ve boynum kürek çekmekten ve açıktan incelmış, saçlarım uzayarak çalı gibi olmuş, ensemden aşağı dökülmüştü. Körfezin koyu yeşil durgun sularına yansıyan görüntüm geniş bir alana yayılmıştı ve gördüm ki uzun yolculuk sırasında bana dair her şey değişmiş, daha bir esmerleşerek incelip uzamış ve daha bir esneklik kazanmıştı. Yanaklarımda o acımasız saatlerde yaşanan tehlikelerin, yenilgi ve yengilerin izleri seçiliyordu. Yara bere içindeki ellerim ve kollarımla tekneme sımsıkı sarıldığım güneşsiz sabahlar, denizin uçurumlarını gözlerimin önüne seren fırtınalar derin çizgiler çekerek yanaklarıma ve boynuma kırıksıklıklar oturtmuştu.

Ama gözlerim, uyanık çocuk bakışlarıyla geniş yuvalarından bakıp duruyordu. Pek çok gece uyku nedir bilmemiş, gökyüzünde dünya durdukça duracak yıldızlar aramaktan bıkmamış, denizin renkli gecelerinden içerilere dikkatle uzanıp sularda yelkenliler ve kıyıları aramışlardı. Günler ve günlerce toprak diye bir şey görmemiş, yalnızca, o da seyrek olarak, önlerinden kayıp giden uzak ormanların yeşilini ve uzaklarda saklı kentlerin dumanını gülümsemeli bir özlemle açıktan sıyrıp geçmişlerdi. Oysa şimdi düz aynadan parlak ve iri kahkahalarla bakıyorlardı bana.

Gözlerim, beyaz kayaların, esmerimsi toprağın, otların ve çalılının uzun zamandır yoksun kaldıkları manzarasını yudumluyordu. Çalıları kuşatan havayı beyazımsı, ince bir çerçeve gibi algılıyor-

dum, toprak ve yeşillikler üzerindeki bu havayla bağım kesileli hayli zaman olmuştu. Burun deliklerim ürkek bir keyifle çayır çimenlerin ve çıplak toprağın burcu burcu kokusunu içine çekiyor, ayaklarım o şahane kara parçasına kuvvetle, öte yandan kollayıp gözeterek basıyordu.

İçerilerden bana doğru esip gelen bir rüzgâr ormandaki çeşitli otların rayıhasını içeriyor, uzak bahçelerin ıtırli kokusunu usulca taşıyıp getiriyordu. Tatlı bir haz duygusuyla iki kolumu uzatabildiğim kadar uzattım, rüzgârın yumuşak soluğunun parmaklarıma ve ellerime dokunarak, ısıracı deniz rüzgârlarına alışık yanaklarımdan kayıp gitmesinden hoşlandım.

Kayığımı kumlar üzerine çekip sağ elimi bordanın sert kavisi üzerinde gezdirdim, ellerim ve kollarımla sarsılmaktan kayganlık kazanmıştı bu kavis. Karadan içeri yürüyüp o yüksek çalılığa vardım, halka şeklindeki sık çalılık tıpkı bir duvar gibi önümde duruyor, gözlerimle izleyemediğim kadar ötelere uzanıyordu. Yeşil çit boyunca ilerledim; altın yeşili ışıklarla bezenmiş sıcacık ve mavimsi gölge içimi şenlendirdi. Yumuşak otlarla bir çayırdan geçtim; ben ilerledikçe boylanan otlar ipekten çiçekleriyle dizlerime sürtünmeye başladı. Otlarla örtülü alan parlak güneş altında uzanıyor, yalnızca benim yürüyüp gittiğim kenar kısmını düzenli gölgeleriyle yüksek çalılar kuşatıyordu.

Yürümemi sürdürdüm; dizlerimde hafif bir yorgunluk hissetmeye başlamıştım ki, sol yanımda çalılıklardan içeri dar bir kapı aralandı, bir kale kapısına benziyordu. Arkada yeşil bir karanlık ilişti gözüme; midye kabuklarından bir yol karanlığı ikiye bölüyor, geride yüksek ağaçların dorukları görölüyordu. Kapı, çiçeklerden örölmüş bir zincirle girişlere kapatılmıştı. Bir süre olduğum yerde dikildim; içerinin loşluğunda yıkanan gözlerim dinlenip, yumuşak renk nüanslarıyla şenlendi; açık yeşil çitten korunun alabildiğine derinliklerindeki yarı seçilebilen gizli köşelerine gelinceye kadar yeşil renk dağılıp binlerce değişik tona ayrılıyordu: Göz, giderek koyulaşan karanlığın hevesle peşine takılıp ormanın en uzağındaki

kahverenginin nüanslarına dek gitti, yeni bir şevkle güneşli çayırın sarımsı ışığına döndü.

Çiçeklerden örülmüş çelengi şen bir pervasızlıkla yuvarlak başlı kazıklardan çözüp aldım; kapıdan geçmemi engelleyecek bir şey kalmadı, kırmızı ve beyaz çiçeklerden örülmüş çelengi boynuma ve belime doladım, bir yaz şölenine hazırlanır gibi süslendim. Ardından temkinli adımlarla kapıdan girip loşlukta ilerlemeye koyuldum. Korunun içinde yusuvarlak bir alan ilüsti gözüme, körpe ağaç ve fidanlardan duvarlarla çevrilmişti; dar patika da yabancı ağaçlık içinde yapay olarak açılmıştı. Yol üzerine sarkan ağaçların doruklarından kahverengi ve yeşil bir ışık sızıp geliyordu aşağı. Yuvarlak alanın zeminine parlak kum tanecikleri serpilmişti ve mermerden yarım daire biçiminde ensiz bir bank oracıkta karşılıklı duruyordu. Derin bir orman sessizliğine gömülmüş alana arkamı dönüp, korunun derinliklerine götüren patikayı izledim. Başım alışmadığım ıtırli kokulardan sersemlemişti ve damarlarımda telaşla dolaşan kanın uğultusunu duyuyordum.

Bir süre yürüdükten sonra dizlerimin kesildiğini hissettim, bir yer bulsam da biraz oturup dinlensem diye geçirdim içimden. Tam bu sırada yol bir dirsek yaparak genişledi, iki yanda ağaçlar geriye çekilerek hayli geniş bir bahçeyi anımsatan ısıllı bir manzarayı buyur etti bana. Coğunlukla çalılarla çevrilmiş geniş ve dar pek çok yol, çimenlikleri, güllerden ve daha başka rengârenk çiçeklerden geçilmeyen tarhları kuşatıyordu; hayli bakımlı çiçeklerin hiçbirinde sararmış bir yaprak göremedim. Dümdüz bahçenin ortasında küme küme soylu ve yaşlı ağaçlar seçilmekteydi. Ansızın ağaçlar arkasında mermerden bir saraya ya da tapınağa benzeyen bir yapı aydınlanan bir beyazlık olarak karşıma çıktı.

Uzun servilerin gölgesine gömülmüş alçak bir bank kendine çekti beni. Yumuşak otların içine oturdum, kollarımı kavuşturup başımı bankın mermerine dayadım, sessiz gecelerde tekneadaki kürekçi yerinde de böyle oturduğum olmuştu. Tepemde, harikulade bir mavilik içinde engin gökyüzünü görüyordum, ısıllı parıldan-